

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. birželio 21 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Alės Bukavienės, Andžej Maciejewski ir Antano Simniškio (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės D. S. kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. rugsėjo 16 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės D. S. ieškinį atsakovams biudžetinei įstaigai Lietuvos nacionaliniam kultūros centrai ir A. Š.-S. dėl autorystės pripažinimo, autorių teisių pažeidimo ir žalos atlyginimo, tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, D. K., E. B..

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių objekto pripažinimą Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo (toliau – ir ATGTĮ) saugomu kūrinium, ir proceso teisės normų, reglamentuojančių kasacinio teismo išaiškinimų privalomumą teismui, iš naujo nagrinėjančiam bylą, bei įrodymų vertinimą, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė prašė:
 - 2.1. pripažinti ieškovės autorystę į baltų genčių archeologinius kostiumus ir jų kolekcijas bei lietuvių ir kuršių gentims skirtus sieninius kalendorius;
 - 2.2. už visus ieškovės išimtinių autorių teisių pažeidimų atvejus iš jas pažeidusio atsakovo Lietuvos nacionalinio kultūros centro priteisti 243 313,37 Eur turutinės ir neturtinės žalos atlyginimą, įskaitant negautas pajamas bei kompensaciją;
 - 2.3. solidariai iš atsakovų A. Š.-S. ir Lietuvos nacionalinio kultūros centro priteisti 29 000 Eur neturtinės žalos atlyginimą;
 - 2.4. įpareigoti atsakovą Lietuvos nacionalinį kultūros centrą nutraukti neteisėtus veiksmus ir atkurti pažeistas ieškovės asmenines neturtines teises, padarant reikiamus taisymus savo tinklalapiuose;
 - 2.5. apie padarytus pažeidimus ir ieškovei priklausančią autorystę paskelbti viešai savo tinklalapiuose lnc.lt ir paskyroje „Facebook“, taip pat žurnale „Liaudies kultūra“.
3. Ieškovė nurodė, kad bendradarbiaudama su atsakovu Lietuvos nacionaliniu kultūros centru 2009–2013 metais sukūrė baltų genčių archeologinių kostiumų kolekciją. Ieškovė yra šių kostiumų autorė, jai priklauso išimtinės autorių turutinės ir neturtinės teisės į šiuos kostiumus. Ieškovės teigimu, atsakovas Lietuvos nacionalinis kultūros centras nuo 2012 metų iki ieškinio padavimo dienos, slėpdamas tai nuo ieškovės, virš 20 kartų neteisėtai, taip pat netinkamu būdu per įvairius renginius viešai pristatė ieškovės kurtus archeologinius kostiumus, neįvardydamas ieškovės kaip autorės, o kostiumų autore pristatydamas kitą asmenį – savo darbuotoją D. K. Taip pat atsakovas Lietuvos nacionalinis kultūros centras, neturėdamas ieškovės licencijos, neteisėtai atgamino kostiumus įvairiais būdais ir juos viešai skelbė savo tinklalapiuose. Atsakovas Lietuvos nacionalinis kultūros centras ieškovės autorių teises pažeidė ir gaminant du ieškovės archeologinius kostiumus pristatančius sieninius kalendorius, jų autore taip pat nurodydamas D. K., plagijuodamas ir be sutikimo pakeisdamas kalendoriuje ieškovės rašytą autorių tekstą. Šiais veiksmais buvo pažeistos ieškovės išimtinės autorių teisės.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų bei kasacinio teismo procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus apygardos teismas 2019 m. rugpjūčio 9 d. sprendimu ieškinį tenkino iš dalies: įpareigojo atsakovą Lietuvos nacionalinį kultūros centrą nutraukti neteisėtus veiksmus ir atkurti pažeistas ieškovės asmenines neturtines teises, padarant reikiamus taisymus savo tinklalapiuose; apie atsakovo Lietuvos nacionalinio kultūros centro padarytus pažeidimus paskelbti viešai savo tinklalapiuose lnc.lt ir paskyroje „Facebook“, taip pat žurnale „Liaudies kultūra“; priteisė ieškovei iš atsakovo Lietuvos nacionalinio kultūros centro 494 Eur turutinės ir 600 Eur neturtinės žalos atlyginimą.
5. Teismas vertino, kad ieškovės rekonstruotų drabužių, papuošalų, galvos apdangalų ir kt. daiktų sujungimas į vieną kostiumą gali būti laikomas autoriniu kūriniu, kuris ATGTĮ 4 straipsnio 3 dalyje apibūdinamas kaip duomenų rinkinys. Tokią išvadą teismas padarė atsižvelgdamas į tai, kad kostiumo atkūrimo procese kūryba ir originalumas pasireiškia esamos archeologinės medžiagos atranka bei pritaikymu kuriant naują

kostiumą.

6. Teismas nesutiko su ieškove, kad šalys 2011–2013 metais sudarytomis paslaugų teikimo sutartinis sulygo dėl kūrinių sukūrimo. Šios sutartys buvo sudarytos archeologinių-istorinių kostiumų rekonstrukcijos įgyvendinimo tikslu, t. y. siekiant ne sukurti, o kuo tiksliau atkurti senovės lietuvių genčių kostiumus.
7. Paslaugų teikimo sutarčių, kurioms atlikti buvo reikalinga ir intelektualinė ieškovės veikla, pagrindu ieškovė įsipareigojo teikti atitinkamos genties kostiumo I–XIV a. gamybai reikalingą vizualinę medžiagą – archeologinių radinių nuotraukas ir piešinius. Ieškovės rengiama vizualinė medžiaga buvo skirta konkrečiam projektui, t. y. archeologinio-istorinio kostiumo rekonstrukcijai (gamybai). Vadovaudamasis teisių perdavimo taisykle, teismas konstatavo, kad pagal paslaugų teikimo sutartį ieškovė atsakovui perdavė turtines teises tokia apimtimi, pagal kurią atsakovas galėjo tinkamai naudotis ieškovės perduota medžiaga, o pagal ją rekonstruotus kostiumus galėjo naudoti savo veikloje, t. y. viešai rodyti, atgaminti, nuomoti kostiumus ir pan.
8. Teismas nepripažino ieškovės teisės į lietuvių genties archeologinių kostiumų 2010–2011 m. kalendoriaus autorystę. Pirminybę teikdamas pažodiniam ieškovės ir atsakovo 2009 m. rugsėjo 3 d. sudarytos autorinės kūrinių užsakymo sutarties Nr. F-232 aiškinimui, teismas nusprendė, kad iš jos turinio nėra galimybės padaryti išvadą, jog ieškovė buvo atsakinga už kalendoriaus maketo sukūrimą. Taigi atsakovas, kalendoriaus „Baltų gentys, Lietuviai“ gale nurodydamas, jog kostiumų kolekcijos projekto bei kalendoriaus teksto autorė yra ieškovė, nepažeidė ieškovės teisės į autoriaus vardą ir autorystę.
9. Teismas nustatė, kad nors ieškovė sukurtą autorių tekstą perleido atsakovui 2009 m. rugsėjo 3 d. autorine kūrinių užsakymo sutartimi Nr. F-232, ši sutartis yra terminuota. Todėl 2014 m. rugsėjo 3 d., praėjus sutartyje nurodytam 5 metų laikotarpiui, suėjo sutartimi suteikiamų turtinių teisių naudojimo terminas. Teismas padarė išvadą, kad nuo 2014 m. rugsėjo 3 d. šio teksto naudojimas atsakovo tinklalapyje yra neteisėtas ir kasdien pažeidžia ieškovės autorių turtines teises viešai skelbti kūrinių, įskaitant jo padarymą viešai prieinamą kompiuterių tinklais.
10. Teismas taip pat nustatė, kad autorine kūrinių užsakymo sutartimi Nr. F-232 atsakovui perleistas autorinis tekstas 2012 m. birželio mėn. žurnale „Pasaulio lietuvis“ straipsnyje „I–XIV a. kuršių archeologinis kostiumas“ buvo iškreiptas, pateikta netiksli informacija, maždaug to, šis tekstas išspausdintas ne tik su pakeitimais, bet ir kitu vardu – teksto autore nurodoma D. K. Dėl šių veiksmų egzistuoja atsakovo kaltė, nes tekstą žurnalui išsiuntė atsakovo darbuotojai. Tokiu būdu buvo pažeistos ieškovės autorių turtinės teisės į autoriaus vardą, jo nenurodant, autorystės teisė, ją pasisavinant, ir kūrinių neieškimybės teisė, iškreipiant tekstą, kartu buvo padaryta ir žala ieškovės profesinei reputacijai. Taip pat buvo pažeistos ir ieškovės išimtinės autorių turtinės teisės atgaminti (išleisti) kūrinių, kadangi sutartis buvo sudaryta dėl kūrinių panaudojimo leidžiant kalendorių, o ne atgaminant tekstą kitais būdais.
11. Už nustatytus autorių turtinių ir neturtinių teisių pažeidimus teismas priteisė ieškovei 1094 Eur neturtinės žalos atlyginimą (už autorinio lietuvių genties kalendoriui skirtą teksto dalies naudojimą, pažeidžiant ieškovės neturtines autorių teises, tinklalapyje lnkc.lt – 100 Eur dydžio neturtinės žalos atlyginimą; už šio teksto dalies neteisėtą viešą skelbimą tinklalapyje lnkc.lt – 114 Eur dydžio kompensaciją; už kūrinių (autorinio lietuvių genties kalendoriui skirtą teksto dalies) neieškimybės pažeidimą ir ieškovės autorystės teisės pažeidimą žurnale „Pasaulio lietuvis“ – 500 Eur dydžio neturtinės žalos atlyginimą; už šio teksto neteisėtą atgaminiimą žurnale „Pasaulio lietuvis“ – 380 Eur dydžio kompensaciją).
12. Teismas nepripažino ieškovės teisės į kuršių genties archeologinių kostiumų 2013–2014 m. kalendoriaus autorystę. Nurodė, kad 2012 m. rugsėjo 25 d. ieškovės ir atsakovo sudarytos paslaugų teikimo sutarties Nr. R4-273 1 punktu ieškovė įsipareigojo paruošti kostiumų kalendoriaus leidymui reikalingą tekstinę medžiagą. Priešingai nei lietuvių genties kalendoriui skirtą tekstą, šiam kalendoriui skirtam tekstui nebuvo keliami jokių reikalavimų, t. y. šalys nesulygo, kad ieškovės tekstas būtų originalus ir (ar) su nuotraukomis, todėl, teismo vertinimu, atsakovas kaip šio teksto užsakovas turėjo visas teises parinkti fotonuotraukas, kurios buvo panaudotos kalendoriuje.
13. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės ir atsakovo Lietuvos nacionalinio kultūros centro apeliacinius skundus, 2020 m. birželio 16 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2019 m. rugpjūčio 9 d. sprendimą paliko iš esmės nepakeistą, iš sprendimo motyvuojamosios dalies pašalino argumentą, kad „ieškovės rekonstruotų drabužių, papuošalų, galvos apdangalų ir kt. daiktų apjungimas į vieną kostiumą gali būti laikomas autoriniu kūriniu, kuris apibūdinamas kaip duomenų rinkinys, kuris dėl turinio parinkimo ir išdėstymo yra ieškovės intelektualinės kūrybos rezultatas (Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 4 straipsnio 3 dalis), todėl jam taikoma Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme įtvirtinta apsauga“.
14. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės kasacinį skundą, 2021 m. balandžio 21 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e3K-3-98-469/2021 apeliacinės instancijos teismo nutartį panaikino ir perdavė bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.
15. Teisėjų kolegija konstatavo, kad ta aplinkybė, jog apibūdinant konkretų objektą (be kita ko, archeologinį kostiumą) vartojamas terminas „rekonstruotas“ (ar „atkurtas“), negali lemti jo (ne)pripažinimo autorių teisių objektu. Kiekvieno individualiu atveju turi būti sprendžiama pagal tai, ar objektas atitinka kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijus. Todėl pripažino, kad apeliacinės instancijos teismo išvada, jog archeologiniai kostiumai apskritai negali būti laikomi autorių teisės saugomais kūriniais, yra teisiskai ir faktiškai nepagrįsta.
16. Teisėjų kolegija nurodė, kad bylą nagrinėję teismai, be kita ko, nustatė nemažai aplinkybių, kurios kelia pagrįstą abejonų apeliacinės instancijos teismo išvados, kad ginčo rekonstruoti archeologiniai kostiumai nėra autorių teisių objektai, teisingumui. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad teismų, be kita ko, konstatuota, jog nėra išlikęs nė vienas archeologinio kostiumo pavyzdys, su kuriuo galima būtų palyginti atkurtą archeologinį kostiumą, jį išmatuoti, nustatyti proporcijas, kirpimus ir t. t.; kostiumų kompleksacijos, drabužių konstruktyvo sprendimai ir (ar) siluetai yra atkurti naudojant informaciją iš įvairių šaltinių. Teisėjų kolegijos vertinimu, bylos duomenys suteikia pakankamą pagrindą manyti, kad rekonstruojant archeologinius kostiumus konkrečiu atveju egzistavo plati kūrybinė laisvė, buvo galimas ne vienas atkurto kostiumo variantas, todėl teisėjų kolegija nurodė, jog turi būti įvertinta, ar ieškovės rekonstruoti kostiumai atitinka kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijus.
17. Taip pat teisėjų kolegija konstatavo, kad apeliacinės instancijos teismo išvados, jog šalių sudarytomis sutartinis nebuvo susitarta sukurti originalų atitinkamo laikmečio kostiumą panaudojant išskirtinai individualią kūrybą ir idėjas, taip pat kad kalendoriaus tekstui nebuvo keliami jokių reikalavimų, t. y. šalys nesulygo, kad ieškovės tekstas būtų originalus ir (ar) su nuotraukomis, yra teisiskai nereikšmingos sprendžiant, ar rekonstruoti archeologiniai kostiumai yra kūriniai, saugomi ATGTI.
18. Nurodžiusi, kad byloje nėra ginčo, jog ieškovės teikiama informacija ir konsultacijos, reikalingos ginčo archeologinių kostiumų rekonstrukcijai, buvo išreikšti objektyvia forma, teisėjų kolegija pripažino nepagrįstą apeliacinės instancijos teismo argumentą, kad ieškovės indėlis į archeologinių kostiumų rekonstrukciją apsiribojo tik idėjos sukūrimu ir (ar) paskleidimu. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad sprendžiant nagrinėjamą ginčą turi būti vertinama, ar ieškovės indėlis į ginčo archeologinių kostiumų rekonstrukciją gali būti vertinamas kaip bendraautorystė.
19. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą iš naujo, 2021 m. rugsėjo 16 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismo 2019 m. rugpjūčio 9 d. sprendimą iš esmės paliko nepakeistą, jį patikslino, nurodydama, kad iš ieškovės atsakovui Lietuvos nacionaliniam kultūros centrui priteistas 3770,64 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimas, taip pat priteisė iš ieškovės valstybei 2400 Eur žyminio mokesčio.
20. Nusprendusi, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, panaikindamas apeliacinės instancijos teismo nutartį ir perduodamas bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, pripažino apeliacinės instancijos teismo motyvus dėl lietuvių ir kuršių kalendorių maketų, turtinės ir

neturtinės žalos atlyginimo priteisimo, kitų ieškovės skundo argumentų pagrįstais, kolegija nurodė, jog dėl jų pakartotinai nepasisakoma. Kolegija pažymėjo, kad nagrinėjamu atveju sprendžiami klausimai dėl autorių teisių ir baltų genčių archeologinius kostiumus, jų bendraautorystės ir sutartimis perduotų autorių teisių atsakovu.

21. Nustatiusi, kad ieškovė kūrinių laiko jos atsakovui teiktą informaciją, teigia sukūrusi istorinių baltų genčių archeologinių kostiumų brėžinius, kurie, kaip ieškovė pati teigia, buvo atgaminti ir neteisėtai naudojami atsakovo, kolegija nusprendė, kad vertinant, ar ieškovės darbo rezultatas gali būti laikomas kūriniu, yra svarbu įvertinti ieškovės darbo tikslą bei jo atlikimo aplinkybes.
22. Kolegija pažymėjo, kad byloje nėra ginčo dėl to, jog atsakovas, įgyvendindamas rekonstrukcinį drabužių projektą, pagrindiniu tikslu laikė istorinių drabužių atkūrimą, t. y. senovės lietuvių nešiotų drabužių kopijų gaminimą. Projekto tikslas nebuvo išskirtinio, kūrybiško, iš kitų išsiskiriančio kostiumo sukūrimas. Rekonstruojant buvo siekiama kuo tiksliau atkurti pirminių kostiumų vaizdą, naudojant atitinkamam laikmečiui būdingus audinių, juostų audimo būdus, audinių atspalvius, pavienių drabužių kirpimus, jų nešioseną, papuošalus ir t. t. Paslaugų teikimo sutartimi šalys susitarė, jog sutarties objektas yra atitinkamos genties kostiumo I–XIV a. gamybai reikalinga vizualinė medžiaga, t. y. archeologinių radinių nuotraukos ir piešiniai, taip pat papuošalų bei aksesuarų gamybos priežiūros vykdymas bei konsultacijos. Kolegija padarė išvadą, kad šalys susitarė ne dėl konkretaus kūrinių sukūrimo, o dėl vizualinės medžiagos, kuri nagrinėjamu atveju yra įvardijama kaip archeologinių radinių nuotraukos ir piešiniai, pateikimo ir gaminių priežiūros, konsultavimo paslaugų teikimo.
23. Kolegija nurodė, kad bylos duomenys patvirtina, jog ieškovė, teikdama atsakovui informaciją, rėmėsi įvairiausiais iki tol egzistavusiais archeologiniais-istoriniais šaltiniais (įskaitant ir kitų šalių rekonstruktorių patirtį), pagal kuriuos yra įmanoma išskirti pagrindinius drabužių modeliavimo principus, būdingus rekonstruojamo laikotarpio drabužiams, t. y. kad moterų drabužiai būdavo ilgi, vyrišką eilutę dažniausiai sudarydavo paprasti marškiniai arba tunikos, kad buvo naudojamos įvairios skraistės, galvos apdangalai, drabužiai būdavo gausiai dekoruoti įvairiais papuošalais, buvo naudojami diržai ar juostos, įvairūs kapešėliai ir t. t., tačiau pačių drabužių konstruktyvas, kaip ir šiuo atveju, būdavo elementarus.
24. Kolegija pažymėjo, kad, lyginant trečiųjų asmenų anksčiau rekonstruotus senovės drabužius tiek su ieškovės brėžiniuose atvaizduojamais kostiumų vaizdais, tiek ir su jau atsakovo rekonstruotais kostiumais, galima padaryti išvadą, kad visų rekonstruotų archeologinių-istorinių kostiumų bendras vaizdas yra panašus, o tai šiuos kostiumus daro neginčijamai panašius vienas į kitą, o ginčo objektus tai daro neoriginalius.
25. Taip pat kolegija pabrėžė, kad autorių teisių objektais nelaikomi idėjos, procedūros, procesai, sistemos, veiklos metodai, koncepcijos, principai, atradimai ar atskiri duomenys (ATGTĮ 5 straipsnio 1 dalies 1 punktas).
26. Kolegija nusprendė, kad tai, ką ieškovė įvardija autorių teisių objektu, savo esme yra mokslinė informacija, kurią surinkti ir pateikti atsakovui ieškovė buvo įsipareigojusi paslaugų teikimo sutartimis. Ši informacija nelaikytina originalia ir išskirtine, kadangi iš pateiktų brėžinių neįmanoma nustatyti tokių originalių detalių, dėl kurių atvaizduojamą drabužių būtų galima prilyginti autorių teisių saugomam objektui, t. y. nėra atvaizduotų jokių originalių drabužių siluetų ir (ar) konstrukcijų, kirpimų, išskirtinių kostiumo komplektacijų, dekoratyvių sprendimų, pavyzdžių, kutų, raukinių, ypatingų susėgimo ir (ar) suvarstymo būdų ir pan. Be to, informacija negali turėti šių savybių, t. y. savo esme objektyvi informacija neturi originalumo vertinimo kriterijaus. Dėl to kolegija sutiko su atsakovu, kad ieškovės teikiama informacija yra istorinio-archeologinio pobūdžio, paremta archeologiniais radiniais bei istoriniais šaltiniais, pateikta rašytine forma bei eskizais, neturinčiais nei išskirtinio pateikimo būdo, nei originalaus pateikimo metodo, ir todėl ši informacija negali būti laikoma autorių teisių objektu.
27. Įvertinusi bylos duomenis ir nustatytas aplinkybes kolegija nusprendė, kad, lyginant trečiųjų asmenų anksčiau rekonstruotus senovės drabužius tiek su ieškovės brėžiniuose atvaizduojamais kostiumų vaizdais, tiek ir su atsakovo rekonstruotais archeologiniais kostiumais, visų rekonstruotų archeologinių-istorinių kostiumų bendras vaizdas yra panašus. Dėl to šie archeologiniai kostiumai laikytini panašiais vienas į kitą, o ginčo objektai – archeologiniai kostiumai nėra laikytini originaliais. Atsižvelgdama į tai, kad tiek kostiumų atkūrimo, tiek informacijos teikimo tikslas – kuo tiksliau rekonstruoti istorinius baltų genčių kostiumus, kolegija konstatavo, kad nei kostiumai, nei ieškovės teikta informacija archeologiniams kostiumams atkurti neatitinka kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijų, todėl jie negali būti laikomi autorių teisių objektais.
28. Pasisakydama dėl bendraautorystės kolegija nurodė, kad bylos duomenys patvirtina, jog archeologinių kostiumų originalumą lemia ne drabužių konstruktyvas, kuris yra nukopijuotas nuo įvairių šaltinių, tačiau trečiojo asmens D. K. nuožiūra, t. y. išimtinai remiantis jos individualiu grožio suvokimu, parinktų audinių, jų detalių spalvų deriniai, audinių, juostų raštai, drabužiams paįvairinti panaudotos detalės, būtent už tai archeologinių-istorinių kostiumų projekte buvo atsakinga atsakovo darbuotoja D. K. Kolegijos vertinimu, ieškovės teikta archeologinė-istorinė informacija negali būti vertinama kaip kūrinys ir negalima konstatuoti ieškovės bendraautorystės, kadangi ieškovės pagal paslaugų teikimo sutartį teikiama informacija savo esme negalėjo būti originali, išskirtinė. Dėl to kolegija padarė išvadą, kad atsakovas, remdamasis ieškovės pateikta informacija, atgamino archeologinius kostiumus, dėl kurių galutinės formos iš esmės nusprendė jo darbuotoja D. K.
29. Kolegija, remdamasi ATGTĮ 39 straipsnio 1 dalimi, 40 straipsnio 3 dalimi ir 41 straipsnio 1 dalimi, konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, jog pagal paslaugų teikimo sutartį ieškovė atsakovui perdavė turtines teises tokia apimtimi, pagal kurią atsakovas galėjo tinkamai naudotis ieškovės perduota medžiaga, o pagal ją rekonstruotus kostiumus galėjo naudoti savo veikloje, t. y. viešai rodyti, atgaminti, nuomoti kostiumus ir pan.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

30. Kasaciniu skundu ieškovė prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. rugsėjo 16 d. nutartį ir grąžinti bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 30.1. Apeliacinės instancijos teismas, nagrinėdamas bylą pakartotinai, nesivadovavo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartyje pateiktais išaiškinimais, taip pažeisdamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 362 straipsnio 2 dalį. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2021 m. balandžio 21 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-98-469/2021](#) nurodė, kad aplinkybė, jog apibūdinant konkretų objektą (be kita ko, archeologinį kostiumą) vartojamas terminas „rekonstruotas“ (ar „atkurtas“), negali lemti jo nepripažinimo autorių teisių objektu. Kiekvieni individualiu atveju turi būti sprendžiama pagal tai, ar objektas atitinka kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijus. Kasacinis teismas minėtoje nutartyje nurodė, kad rekonstruotų (atkurtų) archeologinių kostiumų eliminavimas *per se* (savaimė) iš autorių teisių objektų neatitinka tiek Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, tiek Lietuvos teismų praktikos, tiek šioje byloje susiklosčiusios faktinės situacijos.
 - 30.2. Sprendžiant, ar archeologiniai kostiumai yra autorių teisių objektai, teisiskai nereikšminga, ar buvo sudaryta sutartis dėl kūrinių sukūrimo ir kas joje buvo nustatyta. Kūrinių atsiradimas siejamas išimtinai su jo sukūrimu; kūrinių sukūrimas nepriklauso nuo to, ar buvo sudaryta atitinkama autorinė kūrinių užsakymo ar kitokia sutartis. Kūrinių originalumas, panaudojant išskirtinai individualią kūrybą ir idėjas, negali būti siejamas tik su tuo, kaip buvo (ar nebuvo) dėl to susitarta atitinkamoje sutartyje. Tai priklauso nuo to, ar originalumo reikalavimą atitinkantis kūrinys faktiškai buvo sukurtas. Kūrinys netampa originalus dėl to, kad dėl originalumo susitarta, ir atvirkščiai – ir nesant susitarimo dėl originalumo, gali būti sukurtas originalus kūrinys.
 - 30.3. Apeliacinės instancijos teismas, nagrinėdamas bylą iš naujo, turėjo vadovautis pirmiau nurodytais kasacinio teismo išaiškinimais,

analizuoti byloje esančius įrodymus ir spręsti, ar byloje esantys įrodymai patvirtina, kad archeologiniai kostiumai yra ieškovės kūrybinės veiklos rezultatas, atitinkantis originalumo kriterijus, o pripažinus ginčo kostiumus autorių teisių objektais, aiškintis, ar yra pagrindas pripažinti bendraautorystę.

- 30.4. Kasacinis teismas pirmiau minėtoje nutartyje aiškiai nurodė, kad šalių sudarytos sutartys, jų turinys ar jų nebuvimas neturi jokios reikšmės nustatant, ar kūrinys yra autorių teisių objektas. Turi būti vertinama tik tai, ar kūrinys yra asmens kūrybos rezultatas ir ar jis yra originalus. Tačiau apeliacinės instancijos teismas padarė nepagrįstą išvadą, kad vertinant, ar ieškovės darbo rezultatas gali būti laikomas kūriniu, svarbu įvertinti ieškovės darbo tikslą bei jo atlikimo aplinkybes, tai iš esmės reiškia, kad turi būti vertinamas šalių susitarimas ir jo vykdymo aplinkybės.
- 30.5. Apeliacinės instancijos teismo, nagrinėjusio bylą pirmąjį kartą, išvados ir argumentai, kad archeologiniai kostiumai negali būti laikomi autorių teisių objektu, buvo paneigti pirmiau minėtoje kasacinio teismo nutartyje. Nepaisydamas to, apeliacinės instancijos teismas, nagrinėdamas bylą pakartotinai, vėl pateikė iš esmės identišką nepagrįstą išaiškinimą dėl kūrinio apsaugai reikšmingų aplinkybių ir nepagrįstai tyrė su kūriniu originalumu niekaip nesusijusią informaciją. Kasacinis teismas nutartyje nurodė, kad apeliacinio teismo išvados, jog šalių sudarytomis sutartimis nebuvo susitarta sukurti originalų atitinkamo laikmečio kostiumą panaudojant išskirtinai individualią kūrybą ir idėjas, yra teisiškai nereikšmingos sprendžiant, ar rekonstruoti archeologiniai kostiumai yra kūriniai, saugomi ATGTĮ.
- 30.6. Taip pat apeliacinės instancijos teismas išvadą, kad archeologiniai kostiumai nelaikytini autorių teisių objektu, nepagrįstai grindė ir tuo, jog pagal byloje nustatytas aplinkybes ir pateiktus įrodymus galima daryti išvadą, kad šalys susitarė ne dėl konkretaus kūrinio sukūrimo, o tik dėl vizualinės medžiagos, kuri šiuo atveju įvardijama kaip archeologinių radinių nuotraukos ir piešiniai, pateikimo ir gaminių priežiūros, konsultavimo paslaugų teikimo. Be to, apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad projekto tikslas nebuvo išskirtinio, kūrybiško, iš kitų išskiriančio kostiumo sukūrimas, o rekonstruojant buvo siekiama kuo tiksliau atkurti pirminių kostiumų vaizdą, naudojant atitinkamam laikmečiui būdingus audinių, juostų audimo būdus, audinių atspalvius, pavienių drabužių kirpimus, jų nešioseną, papuošalus ir t. t. Tačiau taip apeliacinės instancijos teismas visiškai ignoravo kasacinio teismo išaiškinimą, kad šalių susitarimas, jo tikslas neturi visiškos jokios reikšmės sprendžiant, ar archeologiniai kostiumai laikytini autorių teisių objektu, nes svarbu ne tai, dėl ko šalys susitarė, o tai, kas buvo padaryta. Šiuo atveju ieškovė pateikė savo kurtus kostiumų brėžinius (eskizus) su jų detalėmis ir aprašais, archeologinių radinių nuotraukas, reikiamų gaminių parametrus ir kitas charakteristikas. Ieškovė tiesiogiai (aksesuarų gamintojams) ir per tarpininkus (tekstilės gamintojams) skirstė darbus ir vykdė visų jų priežiūrą, kad galutinis kostiumų vaizdas atitiktų pirminę idėją, taip pat pagal užsakymą pagamintus gaminius ieškovė sukomplektuodavo į vieną visumą – konkretų kostiumą ir jį kolekciją.
- 30.7. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai nusprendė, kad kostiumai nėra originalūs. Teismas, padarydamas tokią išvadą, vertino archeologinių kostiumų paskirtį, jų atkūrimo tikslą ir nepagrįstai nurodė, kad tiek kostiumų atkūrimo, tiek informacijos teikimo tikslas – kuo tiksliau rekonstruoti istorinius baltų genčių kostiumus, todėl nei kostiumai, nei ieškovės teikta informacija archeologiniams kostiumams atkurti neatitinka kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijų.
- 30.8. Apeliacinės instancijos teismas išvadą dėl kostiumų originalumo nepagrįstai grindė ir tuo, kad lyginant trečiųjų asmenų anksčiau rekonstruotus senovės drabužius tiek su ieškovės brėžiniuose atvaizduojamais kostiumų vaizdais, tiek ir su jau atsakovo rekonstruotais kostiumais, visų rekonstruotų archeologinių-istorinių kostiumų bendras vaizdas yra panašus, tai šiuos kostiumus daro neginčijamai panašius vienas į kitą, o ginčo kostiumus tai daro neoriginalius. Tokios apeliacinės instancijos teismo išvados prieštarauja bylos medžiagai ir kasacinio teismo pirmiau minėtoje nutartyje pateiktam išaiškinimui.
- 30.9. Apeliacinės instancijos teismas neargumentavo, kodėl daroma priešinga nei teismų, anksčiau nagrinėjusių šią bylą, išvada, kad yra archeologinių kostiumų, su kuriais galima palyginti ieškovės kurtus kostiumus, nors konkrečiai teismas nenurodė nei kurie ieškovės sukurti kostiumai, nei su kokiais kitais kostiumais jie yra lyginami. Taip apeliacinės instancijos teismas ne tik nesivadovavo kasacinio teismo išaiškinimais ir ankstesnių teismų padarytomis išvadomis, kurios nebuvo paneigtos apeliacinės instancijos teismo, bet ir pažeidė įrodymų vertinimo taisykles bei nukrypo nuo teismų suformuotos praktikos vertinant originalumą kaip sąlygą kūrinių pripažinti autorių teisių objektu.
- 30.10. Toks abstraktus palyginimas, nevertinant ieškovės kurtų kostiumų atskirai, yra nepagrįstas, neatitinka pirmiau nurodytoje kasacinio teismo nutartyje pateiktų išaiškinimų, prieštarauja proceso teisės normoms. Ne kiekviena pasaulyje senovinio kostiumo rekonstrukcija gali būti savaime laikoma kūriniu ATGTĮ prasme, tačiau tai kartu nereiškia, kad rė viena senovinio kostiumo rekonstrukcija negali būti autorių teisių objektas, todėl vienareikšmiškai turi būti tikrinamas kiekvieno konkretaus kostiumo originalumas, norint nustatyti, ar būtent jis yra saugomas autorių teisės. Apeliacinis teismas į visus kostiumus žūrėjo bendrai ir netyrė kiekvieno savarankiško kostiumo originalumo laipsnio.
- 30.11. Apeliacinės instancijos teismas neidentifikavo tyrimo objekto, kurio požymius vertinant būtų galima padaryti išvadą, ar jis gali būti laikomas autorių teisių objektu, t. y. nenustatė kūrinio apimtį ir požymių. Skundžiamoje nutartyje gausu skirtingų kūrinio įvardijimo būdų ir kitos prieštaringos informacijos, iš kurios neįmanoma identifikuoti konkretaus kūrinio, o vietoje to galima identifikuoti skirtingo turinio, skirtingų sudedamųjų dalių kūrinys, ir neaišku, kieno iš jų originalumą teismas apskritai tyrė. Tai turi esminę reikšmę kūrinio apsaugai, kadangi visuotinai žinoma, naudojantis sukurto kūrinio originalumas turi būti vertinamas tik inant tų duomenų visumą ir jokiū būdu ne kiekvieną sudedamąją dalį atskirai, kadangi mokslinė informacija yra nesaugoma autorių teisės, bet gali būti saugoma tokios informacijos išdėstymo būdas, o taip yra ir rekonstruotų archeologinių kostiumų atveju.
- 30.12. Galimu autorių teisių objektu turi būti laikomas bent jau kiekvienas atskiros genties, atskiros laikotarpio drabužio komplektas, pavyzdžiui, žemaičių genties romėniškojo laikotarpio (I–IV a.) moters kostiumas (tokį kostiumą sudaro tekstiliniai gaminiai, galvos danga, juvelyriniai dirbiniai, batai, kiti odos dirbiniai). Savarankišku autorių teisių objektu turėtų būti laikoma ir tos pačios genties vienodo laikotarpio kostiumų pora, kadangi ji stilistiškai geriausiai suderinta tarpusavyje, savarankišku objektu turi būti laikoma ir visa kiekvienos genties drabužių kolekcija (atskirai kuršių genties kolekcija, atskirai žemaičių ir kt.) ir galiausiai visų baltų genčių kostiumų kolekcija, kadangi visa ji kūrta remiantis specifiniais principais, atskiriant atskirų genčių kostiumo dėvėjimo ypatumus pagal tam tikrus pasirinktus bruožus.
- 30.13. Nė vienu atveju nebuvo pasisakyta dėl konkretaus kūrinio – vieno kostiumo komplekto originalumo (t. y. konkretaus amžiaus konkretės genties ir lyties viso kostiumo vaizdo), o tai reiškia, kad apeliacinės instancijos teismas neištyrė nė vieno kūrinio originalumo.
- 30.14. Teismai netinkamai taikė ATGTĮ 4, 13, 38–40 straipsnius ir nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos.
- 30.15. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje pabrėžta, kad kūrinys laikomas originaliu, kai jo sukūrimą lemia laisvi ir kūrybingi pasirinkimai ir, priešingai, nelaikomas originaliu, kai jo sukūrimą diktuoja techniniai reikalavimai, taisyklės ar kiti suvaržymai, kurie nepalieka vietos įgyvendinti kūrybinę laisvę (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2012 m. kovo 1 d. prejudicinis sprendimas byloje *Football Dataco Ltd ir kt.*, C-604/10, 39 punktas). Tačiau originalumo sąlygą atitinkančiam objektui gali būti taikoma autorių teisių apsauga, nors jo sukūrimą lėmė techniniai reikalavimai, jeigu tai nebuvo kliūtis tam, kad šis objektas atspindėtų autoriaus asmenybę ir išreikštų laisvą bei kūrybingą jo pasirinkimą (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2020 m. birželio 11 d. prejudicinis sprendimas byloje *SI, Brompton Bicycle Ltd prieš Chedech/Get2Get*, C-833/18, 26 punktas). Taigi, kūrinys laikomas originaliu, kai jis išreiškia laisvus ir kūrybingus pasirinkimus, net jei jo sukūrimą ir lėmė techniniai reikalavimai, ir, priešingai, nelaikomas originaliu, kai jo sukūrimą diktuoja tik techniniai reikalavimai, taisyklės ar kiti suvaržymai, kurie nepalieka vietos įgyvendinti kūrybinę laisvę.

- 30.16. Tai, kad ieškovė naudojo įvairiais šaltiniais: archeologiniais radiniais, kitų mokslininkų darbais, pasitelkė gretimų teritorijų, užsienio valstybių archeologinę medžiagą, nereiškia, jog jos kūrinys yra tik istorinė-archeologinė informacija, neturinti nei originalumo, nei išskirtinumo, ir jis nesaugomas autorių teisių. Kasacinio teismo praktikoje autorių teisės saugomais kūriniais pripažinti ir labai menku originalumo laipsniu pasižymintys objektai, tokie kaip žemėlapiai, kurie yra kurti naudojantis autorių teisės nesaugomais duomenimis (pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2005 m. kovo 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-219/2005).
- 30.17. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje pripažinta, kad drabužiai gali būti laikomi autorių teisių objektais, ir patvirtinta, kad jiems yra taikomos bendrosios kūrinio apsaugos sąlygos (Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2019 m. rugsėjo 12 d. prejudicinis sprendimas byloje *Cofemel–Sociedade de Vestuário SA prieš G Star Raw CV*, C-683/17). Šioje byloje Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pažymėjo, kad sąvoka „kūrinys“ yra autonominė Sąjungos teisės sąvoka, kuri turi būti aiškinama ir taikoma vienodai ir kuri lemia, jog turi būti tenkinamos dvi kumuliacinės sąlygos. Viena vertus, ši sąvoka reiškia, kad turi egzistuoti originalus objektas, t. y. kad jis turi būti paties autoriaus intelektualinės kūrybos rezultatas. Kita vertus, kūrinių gali būti laikomi elementai, kurie yra tokios kūrybos išraiška. Tam, kad objektas galėtų būti laikomas originaliu, būtina (ir to pakanka), kad jis atspindėtų autoriaus asmenybę ir laisvą bei kūrybingą jo pasirinkimą.
- 30.18. Tokios kategorijos objektų, kaip taikomosios dailės kūrinių, apsauga (prie kurių priskiriami ir kostiumai) pagal autorių teisę siejama su objektyviuoju, bet ne subjektyviuoju originalumu, todėl jiems keliamas originalumo reikalavimas, palyginti su klasikiniu, yra žemesnio lygio: kūrinio teisei apsaugai nebūtinai ypatingas jo kūrybingumas, savitumas ar individualumas kaip tokios apsaugos sąlyga. Bylos medžiaga patvirtina, kad nepakanka informacijos buvimam archeologiniams kostiumui visiškai atkurti, o tai reiškia, jog šalia mokslinės informacijos kūrybinis indėlis į kostiumo sukūrimą yra neišvengiamas. Vienam kostiumui reikia daug kūrybinių sprendimų, todėl, egzistuojant didelei kūrybinei laisvei, teigtina, kad archeologinių kostiumų rekonstrukcijos veiklai yra būdingi požymiai, kurie priskirtini kūrybinei veiklai (originalumui) – rekonstruktorius atlieka laisvus kūrybinius pasirinkimus, kuriais atspindi savo kaip autoriaus subjektyvius sprendimus, t. y. savo paties asmenybę. Be to, kasacinis teismas šioje byloje taip pat nurodė, kad bylos duomenys suteikia pakankamą pagrindą manyti, jog rekonstruojant archeologinius kostiumus konkrečiu atveju egzistavo plati kūrybinė laisvė, buvo galimas ne vienas atkurto kostiumo variantas. Dėl to ieškovės kūriniai laikytini originaliais ir saugomais autorių teisės.
- 30.19. Apeliacinės instancijos teismas, keldamas kokybinius reikalavimus kūrinio išraiškos būdai, t. y. nurodydamas, kad ieškovės brėžiniai nepakankamai stilingi, pažeidė ATGTĮ 4 straipsnio 1 dalį. Ieškovės braižyti eskizai neturi turėti nei išskirtinio pateikimo būdo, nei originalaus pateikimo metodo, kad juose vaizduojami kostiumai (kūriniai) įgytų teisinę apsaugą. ATGTĮ nurodoma, kad kūrinys – originalus kūrybinės veiklos rezultatas literatūros, mokslo ar meno srityje, nepaisant jo meninės vertės, išraiškos būdo ar formos. Eskizai yra būdas atvaizduoti kūrinį, jį sudarančias detales, kurių visuma ir sudaro kūrinį, saugomą autorių teisės.
- 30.20. Taip pat apeliacinės instancijos teismas, neigdamas ieškovės teises į kostiumus, pažymėjo, kad „archeologiniai kostiumai turi tarnauti kaip istorinį laikotarpį atspindintis objektas, supažindinantis visuomenę su konkrečios laikmečio žmonių apranga, tačiau ne kaip originalus kūrinys. Tačiau laisvė naudoti kūrinį visuomenės interesais yra užtikrinama ATGTĮ II skyriaus 4 skirsnyje nustatant autorių teisių apsaugos šimtis, kuriomis įstatymų leidėjas derina kūrinio autoriaus interesą kontroliuoti savo kūrinio naudojimą su visuomenės interesu gauti prie jo prieigą, jį naudoti mokslo, kultūros, studijų ir panašiais tikslais. Todėl apeliacinės instancijos teismo argumentas, kad ieškovės rekonstruoti kostiumai negali būti saugomi autorių teisės, nes turi tarnauti kaip istorinį laikotarpį atspindintis objektas, supažindinantis visuomenę su konkrečios laikmečio žmonių apranga, yra neteisinis ir prieštarauja ATGTĮ 4 straipsnio 1 daliai, 13–15, 19 straipsniams bei [CPK 331 straipsnio](#) 4 dalies 4 punktui.
- 30.21. Teismas nepagrįstai mokslinę informaciją priskyrė prie autorių teisių nesaugomų objektų. Mokslinė informacija, pateikta originaliu būdu, yra saugoma autorių teisės. ATGTĮ 4 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad autorių teisių objektais laikomi „rašytiniai ir žodiniai mokslo kūriniai (mokslinės paskaitos, studijos, monografijos, išvados, mokslo projektai ir projektinė dokumentacija bei kiti mokslo kūriniai)“ (3 punktas); taikomosios dailės kūriniai (10 punktas); iliustracijos, žemėlapiai, planai, sodų ir parkų projektai, eskizai ir trimačiai kūriniai (11 punktas) ir kiti kūriniai (12 punktas). Ieškovė pateikė ne informacijos kratinį, o jau savo nuožiūra atrinktą informaciją, kurios visuma atvaizduoja rekonstruotą archeologinį kostiumą, saugomą autorių teisės dėl tokios mokslinės informacijos pasirinkimų visumos ir jos išdėstymo būdo.
- 30.22. Visi kostiumų aspektai ir detalės užfiksuoti ieškovės pateiktuose jos ranka braižytuose kostiumų brėžiniuose ir pateikiant atskirų radinių nuotraukas bei matmenis. Taigi kostiumai laikytini ir taikomosios dailės kūrinių.
- 30.23. Sprendžiant apie ieškovės kūrinio originalumą, ieškovės sukurtas archeologinis kostiumas negali būti skaidomas į detales – atskirus archeologinius duomenis, atskirus tekstilės gaminius (atskirus marškinius ar sukneles), atskirus papuošalus, kadangi rekonstrukcijos procese tokios drabužių sudedančios dalys beveik niekada nebus savarankiškai saugomos autorių teisės. Teismas, išskaidydamas ieškovės kūrinį į atskiras jo sudedamąsias dalis, pažeidė ATGTĮ 4 straipsnio 3 dalies 2 punktą, kuriame nustatyta, kad autorių teisių objektais laikomi ir kūrinių rinkiniai ar duomenų rinkiniai, duomenų bazės (išreikštos techninėmis priemonėmis skaityti pritaikyta ar kita forma), kurie dėl turinio parinkimo ar išdėstymo yra autoriaus intelektualinės kūrybos rezultatas.
- 30.24. Aplinkybė, kad kostiumų komplektacijos, drabužių konstruktyvo sprendimai ir (ar) siluetai yra atkurti naudojant informaciją iš įvairių šaltinių, kasacinis teismas nurodė kaip vieną iš originalumą pagrindžiančių, o ne paneigiančių aplinkybių. Tuo tarpu apeliacinės instancijos teismas šiai aplinkybei suteikė visiškai priešingą reikšmę.
- 30.25. Apeliacinės instancijos teismas padarė nepagrįstą išvadą, kad pagal paslaugų teikimo sutartis ieškovė atsakovui perdavė turtines teises tokia apimtimi, pagal kurią atsakovas galėjo tinkamai naudotis ieškovės perduota medžiaga, o pagal ją rekonstruotus kostiumus galėjo naudoti savo veikloje, t. y. viešai rodyti, atgaminti, nuomoti kostiumus ir pan. Ši išvada prieštarauja ATGTĮ 38–40 straipsniams.
- 30.26. Apeliacinės instancijos teismas, viena vertus, konstatavo, kad ieškovės sukurti kostiumai negali būti laikomi ir nėra autorių teisių objektas, taigi ieškovė neturi ir autorių turtinių teisių į kostiumus, tačiau, kita vertus, teismas sutiko su pirmosios instancijos teismo išvada, kad ieškovės ir atsakovo Lietuvos nacionalinio kultūros centro sudarytomis sutartimis buvo perduotos autorių turtinės teisės į kostiumus, todėl atsakovas galėjo naudotis ieškovės kurtais kostiumais.
- 30.27. Apeliacinės instancijos teismas nepasisakė ir nevertino dalies bylos medžiagos, taip pat netinkamai vertino byloje esančius įrodymus. Teismas neanalizavo ir nepasisakė dėl ieškovės apeliacinio skundo argumentų, susijusių su seniniais kalendoriais, tik nurodė, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, perduodamas bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, pripažino apeliacinės instancijos teismo motyvus dėl lietuvių ir kuršių kalendorių maketų, turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo priteisimo, kitų ieškovės skundo argumentų pagrįstais. Taip teismas pažeidė [CPK](#) 263 straipsnį.
- 30.28. Kasacinis teismas klausimo dėl seninių kalendorių autorystės detalai neanalizavo ir dėl jo nepasisakė. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas tik nurodė, kad apeliacinės instancijos teismo išvados, jog šalių sudarytomis sutartinis nebuvo susitarta sukurti originalų atitinkamo laikmečio kostiumą panaudojant išskirtinai individualią kūrybą ir idėjas, taip pat kad kalendoriaus tekstui nebuvo keliami jokių reikalavimų, t. y. šalys nesulygo, kad ieškovės tekstas būtų originalus ir (ar) su nuotraukomis, yra teisiškai nereikšmingos sprendžiant, ar rekonstruoti archeologiniai kostiumai yra kūriniai, saugomi ATGTĮ. Tokios kasacinio teismo išvados, priešingai nei nurodė apeliacinės instancijos teismas, nereiškia, jog kasacinis teismas sutiko su bylą pirmą kartą nagrinėjusio apeliacinės instancijos teismo išvadomis, o tik nurodė, kad bylą nagrinėjant iš naujo neturėtų būti vertinama šalių sudarytose sutartyse nurodytas tikslas, reikalavimai kūriniui.

- 30.29. Kasacinis teismas panaikino visą apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir perdavė visą bylą teismui nagrinėti iš naujo. Todėl pagrindu teigti, kad kasacinis teismas sutiko su apeliacinės instancijos teismo motyvais, nėra, ir apeliacinės instancijos teismas, bylą grąžinus nagrinėti iš naujo, negalėjo dalies reikalavimų nenagrinėti ir dėl jų iš viso nepasisakyti.
- 30.30. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai vertino įrodymus, pažeidė įrodymų vertinimo taisykles. Teismas nepateikė nuorodų į jokių byloje surinktus įrodymus ne tik lygindamas ieškovės kostiumus su kitais nenustatytais rekonstruktorių kostiumais, bet ir visais kitais atvejais. Tai reiškia, kad apeliacinės instancijos teismas iš esmės neatliko jokio [CPK](#) reikalaujamo įrodymų tyrimo – visoje nutartyje nėra jokių nuorodų į bylos medžiagą ir visos teismo nustatytos aplinkybės liko neparemtos byloje surinktais įrodymais, o tik atkartotos šalių procesiniuose dokumentuose išsakytos nuomonės. Neaišku dėl kokių priežasčių atskirų duomenų teismas nelaikė įrodymais ar esant prieštaraujantiems duomenims pasirinko palaikyti kurios nors šalies poziciją.
- 30.31. Remiantis [CPK 14 straipsnio](#) 2 dalimi, teismas savo sprendimą gali pagrįsti tik tais įrodymais, kurie buvo ištirti teismo posėdyje; galutinis sprendimas priimamas tuomet, kai ištirti visi įrodymai ir teismas gali išspręsti visų reikalavimų pagrįstumo klausimą ([CPK 260 straipsnis](#)). Byloje nėra trečiojo asmens D. K. konstrukcinių brėžinių, tačiau apeliacinės instancijos teismas įrodymu pripažino atsakovo žodžiu pateiktą aplinkybę, kad egzistuoja trečiojo asmens D. K. braižyti konstrukciniai brėžiniai, ir net aprašė jų turinį. Tai padaręs teismas nesilaikė [CPK](#) 176 straipsnyje įtvirtinto įrodinėjimo tikslo, taip pat pažeidė [CPK](#) 178 straipsnyje įtvirtintą įrodinėjimo pareigos taisyklę, pagal kurią šalys turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus bei atskirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių [CPK](#) nustatyta tvarka nereikia įrodinėti.
- 30.32. Nesant trečiojo asmens D. K. konstrukcinių brėžinių, pačių sutarčių dėl konstrukcinių brėžinių braižymo, teismas negalėjo padaryti išvados, kad jie egzistuoja, aprašyti jų turinio ir iš jų nuspręsti, kad trečiasis asmuo D. K. atliko kūrybines funkcijas projekte, keisdama ieškovės drabužių vaizdą. Todėl konstatuotina, kad, neatlikęs įrodymų tyrimo, apeliacinės instancijos teismas pažeidė [CPK](#) 14, 176, 178, 182, 187, 260, 263, 302, 331 straipsniuose įtvirtintas teisėto sprendimo priėmimo, įrodymų tyrimo ir vertinimo taisykles.
31. Atsakovas Lietuvos nacionalinis kultūros centras atsiliepimu į kasacinį skundą prašo ieškovės kasacinį skundą atmesti ir priteisti iš ieškovės atsakovui bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimą. Atsiliepinas į kasacinį skundą grindžiamas šiais argumentais:
- 31.1. Apeliacinės instancijos teismo skundžiamos nutarties turinys atitinka kasacinio teismo nutartyje pateiktus išaiškinimus. Apeliacinės instancijos teismas išsamiai išnagrinėjo kostiumų atitiktį kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijams.
- 31.2. Kasacinio teismo praktikoje nustatytas išsamus kriterijų sąrašas, kuris apibrėžia kūrinio originalumą: i) galinybė atitinkamą kūrybos produktą atskirti nuo kasdienių įprastai suvokiamų ir numanomų produktų; ii) kūrinys turi turėti tokių požymių, kurie būtų pakankami jam nuo kitų kūrinių atskirti; iii) turi pasireikšti kokie nors asmeninio indėlio, individualios kūrybos, su niekuo kitu nesupainiojamos, požymiai, ir kad būtų taikoma išskirti tą kūrinį iš kitų panašios rūšies kūrinių; iv) neturi stigti individualių išraiškos elementų, leidžiančių išskirti tokią išraišką ir trukdančių ją prilyginti darbų rezultatams, kurie neišsiskiria už kasdieninės ir įprastos „namudinės“ ir „rutininės“ veiklos rėmų; v) kūrinys turi būti bent jau kiek nors savitas, besiskiriantis nuo kitų. Tam, kad kūrinys būtų pripažintas autorių teisių objektu, yra būtinos tokios sąlygos: i) kūrinys turi būti autoriaus kūrybinės veiklos ar, kitaip tariant, intelektualinės kūrybos rezultatas; ii) kūrinys turi būti originalus; iii) kūrinys turi būti išreikštas viena ar kita objektyvia forma. Tai reiškia, jog kūrinio originalumo kriterijus yra tik vienas iš kriterijų, privalomų sprendžiant dėl kūrybinės veiklos rezultato egzistavimo.
- 31.3. Apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl ieškovės rekonstruotų kostiumų atitikties kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijui, atliko išsamią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nurodytų aplinkybių analizę ir nustatė, kad ieškovė, teikdama atsakovui informaciją, rėmėsi įvairiausiais iki tol egzistavusiais archeologiniais-istoriniais šaltiniais (įskaitant ir kitų šalių rekonstruktorių patirtį), pagal kuriuos yra įmanoma išskirti pagrindinius drabužių modeliavimo principus, būdingus rekonstruojamo laikotarpio drabužiams.
- 31.4. Tai, ką ieškovė įvardija autorių teisių objektu, savo esme yra mokslinė informacija. Ji nelaikytina originalia ir išskirtine, kadangi iš pateiktų brėžinių neįmanoma identifikuoti tokių originalių detalių, dėl kurių atvaizduojamą drabužių būtų galima prilyginti autorių teisių saugomam objektui, t. y. nėra atvaizduotų jokių originalių drabužių siluetų ir (ar) konstrukcijų, kirpimų, išskirtinių kostiumo komplektacijų, dekoratyvių sprendimų. Šią išvadą apeliacinės instancijos teismas grindė į bylą pateiktais brėžimais, kuriuos ieškovė vertina kaip autorių teisių objektus. Teismas nustatė, jog jie yra visiškai elementarūs ir neatitinka originalumo kriterijaus. Ieškovės sukurti moterų drabužiai būdavo ilgi, vyrišką eilutę dažniausiai sudarydavo elementarūs marškiniai arba tunikos, buvo naudojamos įvairios skraistės, galvos apdangalai, drabužiai būdavo gausiai dekoruoti įvairiais papuošalais, buvo naudojami diržai ar juostos, įvairūs kapšeliai ir t. t., tačiau pačių drabužių konstruktyvas, kaip ir šiuo atveju, būdavo elementarus.
- 31.5. Atsakovas net neatkartotoje ieškovės pavaizdavimo formos, t. y. eskizų (kurie ir šiuo atžvilgiu neatitiktų kūrinio sampratos dėl savo menko originalumo ir išraiškingumo). Priešingai, atsakovas, remdamasis ieškovės (tačiau ne išimtinai ieškovės) pateikta informacija, kuri buvo perteikta įvairiais būdais – tiek tekstu, tiek eskizais ir kuri nėra saugoma, atgamino kostiumus, o už šių galutinę formą buvo atsakinga būtent atsakovo darbuotoja D. K.
- 31.6. Apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl ieškovės pateiktų brėžinių ir atsakovo rekonstruotų kostiumų originalumo, atliko jų palyginamąją analizę su trečiųjų asmenų anksčiau rekonstruotais senovės drabužiais. Nors kasaciniame skunde teigiama, neva teismas nenurodo, su kokiais kitais trečiųjų asmenų anksčiau rekonstruotais kostiumais lygino ieškovės kurtus kostiumus, akivaizdu, jog jie buvo lyginami remiantis bylos duomenimis, tarp kurių yra 1997 m. lietuvių autorių knyga, kurioje yra vaizduojamos X–XIII amžių senosios kepurėlės. Ieškovė nėra nei šios knygos autorė, nei dalininkė, tačiau atkurtuose kostiumuose yra beveik identiška kepurėlė, kuri ieškovės eskizuose reikšmingai stokoja originalumo ir detalumo. Nors ieškovė kasaciniame skunde ir kritikuoja apeliacinės instancijos teismo atliktą palyginimą išsamumą, tačiau akivaizdu, jog bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme metu ieškovė savo iniciatyva palyginimą ar eksperimentinį išvadą į bylą nepateikė.
- 31.7. Atkuriant kostiumus negalėjo būti kūrybingai pasirenkamos priemonės, objekto atkūrimą griežtai diktavo istoriniai duomenys. Tai patvirtina, kad kostiumų kūryba neatitiko jai taikomo kūrybinės veiklos kriterijaus. Skundžiama nutartini nustatytas aiškus ir konkretus ieškovės darbo tikslas, dėl jo ginčo byloje nėra. Ieškovės darbo tikslą nulėmė ne vien su atsakove susiklostę sutartiniai santykiai, bet ir faktinės aplinkybės, paneigiančios ieškovės galimybes veikti kūrybingai.
- 31.8. Apeliacinės instancijos teismas išsamiai tyrė byloje esančius duomenis, jų pagrindu nustatė, kad ieškovės įvardijami autorių teisių objektai stokoja originalumo. Kostiumų atitiktis originalumo kriterijui buvo tirama analizuojant, be kita ko, atvaizduojamus siluetus, konstrukcijas, kirpimus, kostiumų komplektacijas, dekoratyvius sprendimus ir pan. Apeliacinės instancijos teismo atlikta analizė vertinant kostiumų siluetų, konstrukcijų, kirpimų, išskirtinių kostiumo komplektacijų, dekoratyvių sprendimų ir pan. originalumą patvirtina, kad teismas išsamiai ištyrė kostiumų originalumą, ir paneigia kasacinio skundo argumentus apie tai, jog neva teismas atliko tik abstraktų palyginimą ir nepagrįstai nevertino ieškovės kurtų kostiumų atskirai. Tyrimo, kurio metu būtų aptariamas kiekvieno iš ginčo kostiumų originalumas, bylos nagrinėjimo metu ieškovė savo iniciatyva neatliko ir į bylą nepateikė.
- 31.9. Ieškovė darbą atliko vadovaudamasi ne savo sugalvotais ir nustatytais kriterijais, o su atsakovu sudarytomis sutartimis. Sutartys yra įvykdytos ir už jose nurodytą darbą yra atsiskaityta, o tai reiškia, kad ieškovės atliktas darbas atitinka sutartinių santykių turinį. Dėl šių aplinkybių ginčo byloje nėra. Tai reiškia, kad objektai, kuriems ieškovė prašo taikyti autorių teisių apsaugą, buvo kuriami ieškovei turint tikslą užimti ne kūryba, o jau egzistuojančio daikto, t. y. kostiumų, atkūrimu, ir tai eliminuoja ir kūrybinį tokio objekto kriterijų. Nors ieškovė nurodo išsamius argumentus apie itin plačią jos veiksmų pasirinkimo laisvę, akivaizdu, jog tokios laisvės būti negalėjo, o pati

ieškovė veiksmų pasirinkimo laisvės byloje net neįrodinėjo. Be to, išvada, pagal kurią ieškovė, veikdama sutartinių santykių su atsakovu pagrindu, turėjo veiksmų laisvę, prieštarauja ir protingumo principui, kadangi sutarties nuostatos šalims turi įstatymo galią.

- 31.10. Sprendimus dėl galutinės kostiumų išvaizdos priėmė ne ieškovė, o atsakovo darbuotoja D. K. Aplinkybė, kad būtent D. K. sprendė, kokios bus galutinės kostiumų formos, patvirtina byloje pateikta informacija apie tai, kokius išsamius su kostiumų kūrimu tiesiogiai susijusius projektus yra atlikusi D. K. Byloje pateikta informacija apie tai, kad atkurdamas kostiumų dizainą D. K. vadovavosi ne tik ieškovės pateikta informacija, bet ir kitais šaltiniais, tokiais kaip Danijos nacionalinio muziejaus išleista Margrethe Hald knyga „Senovės danų tekstilė iš pelkių ir kapų: kostiumo ir geležies amžiaus tekstilės lyginamoji studija“ (angl. *Ancient Danish textiles from bogs and burials: a comparative study of costume and Iron Age textiles*), kurioje gausu ne tik archeologinių radinių, tiksliau, tekstilės ir drabužių liekanų, nuotraukų, tačiau kartu su metodine medžiaga yra pateikiami ir rekonstrukcijai aktualaus laikmečio drabužių konstrukciniai brėžiniai, būtent kuriuos D. K. ir naudojo kurdamas archeologinių-istorinių kostiumų konstrukcinius brėžinius. Taip pat atkuriant kostiumus buvo vadovautasi ir kitais šaltiniais, tokiais kaip A. Girininko, O. Lukoševčiaus knyga „Lietuvos priešistorė. Materialinės ir dvasinės kultūros raida, genčių formavimas“ (1997 m.), Virginijos Idzelytės knyga „Kostiumo istorija“, Ursulos Fehlig knyga „Klientų kostiumai. Mada besikeičiant kartoms“ (1980 m.) ir t. t.
- 31.11. Teismui net ir pripažinus kostiumus autorių teisių apsaugos objektu (nors su tuo atsakovas nesutinka šiame atsiliepime išdėstytų argumentų pagrindu), konstatuotina, kad tokia apsauga galėtų būti taikoma nebent atsakovo darbuotojos D. K. naudai. Ieškovės teikta archeologinė-istorinė informacija negali būti vertinama kaip kūrinys, todėl ir bendraautorystė negali būti nustatyta.
- 31.12. Byloje nėra įrodymų, patvirtinančių, jog ieškovės darbai gali būti atskirti nuo kasdienių, įprastai suvokiamų produktų ar turi požymių, juos atskiriančių nuo kitų kūrinių. Ieškovė taip pat į bylą nepateikė informacijos apie tai, kad jos darbo rezultatai išsiskiria iš kitų panašios rūšies kūrinių. Byloje taip pat nebuvo įrodytas ir ieškovės darbo rezultatų savitumas. Priešingai, ieškovė, iki šiol nepateikusi įrodymų, patvirtinančių jos darbo rezultatų atitiktį originalumo ir kūrybinės veiklos rezultato kriterijams, bando įrodinėjimo pareigą perkelti apeliacinės instancijos teismui ir atsakovui, t. y. iš esmės reikalauja, kad būtų paneigta tai, ko nebuvo. Tai prieštarauja principui, kad iš nieko negalima reikalauti to, kas neįmanoma (lot. *impossibile nulla obligatio est*). Įrodinėjimo pareiga nėra beribė – asmuo negali būti įpareigotas įrodyti tokias faktines aplinkybes, kurių jis objektyviai negali įrodyti (lot. *probatio diabolica*) arba kurių įrodinėjimas yra maksimaliai apsunkintas, be to, asmeniui negali būti priskirta neproporcingai didelės apimtys įrodinėjimo našta.
- 31.13. Ieškovė klaidingai interpretuoja skundžiamą nutartį nurodydamą, jog apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl jos darbo rezultatų originalumo, rėmėsi jos ir atsakovės sudarytų sutarčių turiniu. Apeliacinės instancijos teismas nutartyje pasisakė apie ieškovės darbo tikslo bei jo atlikimo aplinkybių įvertinimo poreikį, taip pat akcentavo ne sutartinių santykių svarbą galutinai sprendžiant dėl ieškovės darbo rezultatų originalumo, o aptarė bylai reikšmingas faktines aplinkybes, kurioms esant tarp šalių susiklostė sutartiniai santykiai.
- 31.14. Skundžiamoje nutartyje teismas analizavo ieškovės darbo tikslą – istorinių drabužių atkūrimą. Šios aplinkybės byloje neginčijo ir pati ieškovė. Tačiau šiais argumentais nėra ginčijamas ieškovės darbo rezultatų originalumas, kadangi dėl originalumo ir kūrybinės veiklos rezultato kriterijaus teismas išvada priėmė remdamasis visiškai kitais, nurodytais argumentais.
- 31.15. Taip pat apeliacinės instancijos teismas priėmė pagrįstą sprendimą dėl reikalavimų, susijusių su sieniniais kalendoriais. Apeliacinės instancijos teismo 2020 m. birželio 16 d. procesinis sprendimas dėl ieškovės reikalavimų, susijusių su sieniniais kalendoriais, buvo priimtas remiantis ne vien išvada, kad šalių sutartiniai santykiai neįpareigojo ieškovės sukurti originalų kostiumą ir t. t., bet ir kitomis reikšmingomis aplinkybėmis, o šių Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nekvestionavo. Kasacinis teismas nutartyje nenurodė, kad ir kitos faktinės aplinkybės, kurių pagrindu apeliacinės instancijos teismas sprendė dėl reikalavimų, susijusių su sieniniais kalendoriais, yra teisiskai nereikšmingos. Todėl skundžiamą nutartini apeliacinės instancijos teismas neprivalėjo kartoti tų pačių argumentų.
- 31.16. Iš apeliacinės instancijos teismo procesinio sprendimo turinio matyti, kad teismas, atsižvelgdamas į kasacinio teismo 2021 m. birželio 16 d. nutarties išaiškinimus, išanalizavo ir įvertino tiek ginčo objektų atitiktį kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijams nepaisydamas tarp šalių susiklosčiusių sutartinių santykių įtakos, tiek ir klausimus dėl bendraautorystės. Taigi, apeliacinės instancijos teismas, remdamasis nurodytų bylos aplinkybių visuma, nusprendė nesant pagrindo eskizų ir kostiumus pripažinti autorių teisės ginamais objektais. Tai suponuoja, kad apeliacinės instancijos teismas vadovavosi privalomais kasacinio teismo, pirmą kartą nagrinėjant bylą kasacine tvarka, 2021 m. balandžio 21 d. nutartyje pateiktais išaiškinimais, todėl [CPK 362 straipsnio](#) 2 dalies nepažeidė.
32. Kitų atsiliepimų į kasacinį skundą [CPK](#) 351 straipsnyje nustatyta tvarka negauta.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl kasacinio teismo pateiktų išaiškinimų privalomumo ir žemesnės instancijos teismų pareigų bylą nagrinėjant iš naujo

33. Kasaciniame skunde ieškovė teigia, kad apeliacinės instancijos teismas, nagrinėdamas bylą pakartotinai, nesivadovavo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 21 d. nutartini civilinėje byloje [Nr. e3K-3-98-469/2021](#), kuria apeliacinės instancijos teismo nutartis bylą nagrinėjant pirmą kartą buvo panaikinta ir byla perduota iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui.
34. [CPK 362 straipsnio](#) 2 dalyje nustatyta, kad kasacinio teismo nutartyje išdėstyti išaiškinimai yra privalomi teismui, iš naujo nagrinėjančiam bylą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra aukščiausios bendrosios kompetencijos teismų sistemos grandies teismas, todėl, bylą grąžinus nagrinėti pakartotinai, privalu laikytis tiek jo išaiškinimų konkrečioje byloje, tiek atsižvelgti į pagrindus ir argumentus, kuriais remiantis buvo panaikinti žemesnės instancijos teismų sprendimai ar nutartys (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 21 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-439/2011](#); 2015 m. birželio 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-373-687/2015](#)).
35. Kasacinio teismo praktikoje laikomasi pozicijos, kad kasacinio teismo nutartyje išdėstytų išaiškinimų teisinė galia pagal [CPK 362 straipsnio](#) 2 dalį reiškia privalomą žemesnės instancijos teismui atsižvelgti į byloje ginčo santykiams taikytinas teisės išaiškinimus, materialiosios ir (ar) proceso teisės normų prasmės atskleidimą. O pagal kasacinio teismo teisės išaiškinimus bylai teisingai išspręsti reikšmingų faktinių aplinkybių nustatymą ir jų teisinį įvertinimą atlieka tas pirmosios ar apeliacinės instancijos teismas, kuriam byla grąžinta nagrinėti iš naujo. Teisės normos taikomos konkrečioms situacijoms, todėl kasacinis teismas patikrina, ar jos tinkamai taikytos konkrečioje situacijoje, atsižvelgdamas ir į tai, kokią situaciją pagal išaiškintos normos turinį ta norma reglamentuoja. Siekiant nustatyti, ar teisės norma tinkamai taikyta, turi būti išiaiškinta, kokiems konkrečioms nustatytiems faktams ją žemesnės instancijos teismas taikė. Dėl to kasacinis teismas, išnagrinėjęs bylą, gali konstatuoti, kad byloje nustatytų faktinių aplinkybių nepakanka, jos nėra visiškai aiškios ar prieštaringos ir tie prieštaravimai neįvertinti žemesnės instancijos

teismo, bei perduoti šiuos klausimus nagrinėti pirmosios ar apeliacinės instancijos teismui iš naujo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 10 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-128/2014](#)).

36. Tuo atveju, kai kasacinis teismas panaikina skundžiamą teismo sprendimą (nutartį) ir perduoda bylą žemesnės instancijos teismui nagrinėti iš naujo, tai kasacinio teismo nutartyje paprastai gali būti nurodoma, kaip reikia aiškinti atitinkamą teisės normą, kokias faktines aplinkybes privalo aiškinti, kokius procesinius veiksmus reikia atlikti. Tokie teismo išaiškinimai ir motyvai nereiškia, kad kasacinis teismas nurodo žemesnės instancijos teismui, kaip išspręsti bylą, tačiau, atsižvelgiant į [CPK 362 straipsnio](#) 2 dalį, įpareigoja teismą teisingai išaiškinti ir taikyti ginčo santykius reglamentuojančias materialiosios teisės normas, jeigu būtina – dar kartą analizuoti bylos medžiagą, pakartotinai tirti ir vertinti bylos faktus, kas išlieka žemesnės instancijos teismo prerogatyva. Pirmosios ar apeliacinės instancijos teismas, pakartotinai nagrinėjantis bylą, negali nepaisyti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimų konkrečioje byloje ir neatsižvelgti į pagrindus ir argumentus, kuriais remiantis buvo panaikinti žemesnės instancijos teismų sprendimai ar nutartys (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-101-701/2016](#), 18 punktas; 2017 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-275-469/2017, 27 punktas). Pagal [CPK 320 straipsnio](#) 1 dalį apeliacinės instancijos teismas, skirtingai nuo kasacinio teismo, turi išnagrinėti ir įvertinti ne tik teisinius, bet ir faktinius bylos aspektus, tam įstatyme jam suteikta teisė iš naujo atlikti įrodymų vertinimą, priimti ir vertinti naujus įrodymus, kai šių įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau ([CPK 306 straipsnio](#) 1 dalies 4 punktas, 314 straipsnis).
37. Ieškovė apeliacinės instancijos teismo [CPK 362 straipsnio](#) 2 dalies pažeidimą grindžia keliais aspektais. Pirmiausia ieškovė teigia, kad apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai neanalizavo ir nepasakė dėl jos apeliacinio skundo argumentų, susijusių su sieniniais kalendoriais, tik nurodė, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, perduodamas bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, pripažino apeliacinės instancijos teismo, išnagrinėjusio bylą pirmą kartą, motyvus dėl lietuvių ir kuršių kalendorių maketų, turinės ir neturinės žalos atlyginimo priteisimo, kitų ieškovės skundo argumentų pagrįstais.
38. Antra, ieškovė nurodo, kad apeliacinės instancijos teismas, vertindamas, ar ieškovės darbo rezultatas gali būti laikomas kūriniumi, ėmėsi vertinti ieškovės darbo tikslą bei jo atlikimo aplinkybes, o tai iš esmės reiškia šalių susitarimo ir jo vykdymo aplinkybių vertinimą, nors apeliacinės instancijos teismo, nagrinėjusio bylą pirmą kartą, išvados ir argumentai, kad archeologiniai kostiumai negali būti laikomi autorių teisių objektu, buvo paneigti pirmiau minėtoje kasacinio teismo nutartyje. Anot ieškovės, kasacinis teismas minėtoje nutartyje taip pat nurodė, kad apeliacinio teismo išvados, jog šalių sudarytomis sutartinis nebuvo susitarta sukurti originalų atitinkamo laikmečio kostiumą panaudojant išskirtinai individualią kūrybą ir idėjas, yra teisiskai nereikšmingos sprendžiant, ar rekonstruoti archeologiniai kostiumai yra kūriniai, saugomi ATGTĮ.
39. Teisėjų kolegija, įvertinusi skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį, taip pat pirmiau nurodytus kasacinio skundo argumentus, konstatuoja, kad ši ieškovės kasacinio skundo dalis pagrįsta dėl toliau nurodytų argumentų.
40. Pirmiausia nagrinėjamu atveju nepagrįstais pripažinti apeliacinės instancijos teismo argumentai, kuriais nurodoma, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2021 m. balandžio 21 d. nutartimi civilinėje byloje [Nr. e3K-3-98-469/2021](#) pripažino pagrįstais apeliacinės instancijos teismo motyvus dėl lietuvių ir kuršių kalendorių maketų, turinės ir neturinės žalos atlyginimo priteisimo, kitų ieškovės skundo argumentų. Teisėjų kolegija pažymi, kad minėtos kasacinio teismo nutarties motyvuojamojoje dalyje nėra jokių kasacinio teismo argumentų, kuriais kasacinis teismas būtų pritaręs kokiems nors apeliacinės instancijos teismo, išnagrinėjusio bylą pirmą kartą, motyvams. Minėta kasacinio teismo nutartimi apeliacinės instancijos teismo nutartis buvo panaikinta visa apimtimi ir bylą perduota iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui dėl bylos esmės neatskleidimo. Kasacinio teismo priimtos nutarties rezoliucinė dalis aiški – panaikinti visą apeliacinės instancijos teismo nutartį, o ne jos dalį.
41. Kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad, kasaciniam teismui panaikinus apeliacinės instancijos teismo sprendimą ir bylą grąžinus iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, byloje susiklosto teisinė situacija, reiškianti, jog apeliacinis procesas byloje nėra įvykęs ir pirmosios instancijos teismo sprendimas nėra peržiūrėtas apeliacine tvarka. Todėl apeliacinės instancijos teismas, gavęs jam kasacinio teismo grąžintą nagrinėti iš naujo bylą, turi, laikydamasis proceso teisės normų, patikrinti neįsiteisėjusio pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą, t. y. patikrinti, ar pirmosios instancijos teismas turėjo pakankamai įrodymų teismo padarytoms išvadoms pagrįsti, ar teismas juos tinkamai ištyrė ir įvertino, ar nepažeidė kitų įrodinėjimo taisyklių, ar tinkamai nustatytos ir įvertintos reikšmingos ginčui išspręsti faktinės bylos aplinkybės, ar tinkamai taikytos materialiosios teisės normos ir t. t. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 19 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-366-701/2018](#), 40 punktas).
42. Taigi, konstatavus, kad kasacinis teismas išnagrinėjęs bylą kasacine tvarka pirmą kartą nepritarė jokiems apeliacinės instancijos teismo motyvams, darytina išvada, jog apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs bylą pakartotinai, neturėjo pagrindo nuspręsti, jog bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribos yra siauresnės nei bylą nagrinėjant pirmą kartą apeliacinės instancijos teisme, kadangi, kaip minėta šios nutarties 39 punkte, kasaciniam teismui panaikinus apeliacinės instancijos teismo, išnagrinėjusio bylą pirmą kartą, nutartį ir bylą grąžinus iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, byloje susiklostė teisinė situacija, kai apeliacinis procesas dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo byloje nebuvo pripažintas įvykusių, todėl apeliacinės instancijos teismas, nagrinėjęs bylą antrą kartą, netinkamai aiškino kasacinio teismo motyvus, dėl to pažeidė [CPK 362 straipsnio](#) 2 dalį ir išnagrinėjo bylą apeliacine tvarka siauresne apimtimi, nei ją jam perdavė nagrinėti bylą pirmą kartą išnagrinėjęs kasacinis teismas.
43. Šią išvadą, be kita ko, pagrindžia ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 21 d. nutarties, priimtos civilinėje byloje [Nr. e3K-3-98-469/2021](#), 39 punkte nurodyti kasacinio teismo motyvai, kuriais pripažinta, kad apeliacinio teismo išvados, jog šalių sudarytomis sutartinis nebuvo susitarta sukurti originalų atitinkamo laikmečio kostiumą panaudojant išskirtinai individualią kūrybą ir idėjas, *taip pat kad kalendoriaus tekstui nebuvo keliama jokių reikalavimų*, t. y. šalys nesulygo, kad ieškovės tekstas būtų originalus ir (ar) su nuotraukomis, yra teisiskai nereikšmingos sprendžiant, ar rekonstruoti archeologiniai kostiumai yra kūriniai, saugomi ATGTĮ. Teisėjų kolegijos vertinimu, šis kasacinio teismo motyvas sudaro pagrindą padaryti išvadą, kad bylą pirmą kartą išnagrinėjęs kasacinis teismas nepritarė apeliacinės instancijos teismo motyvams dėl sieninių kalendorių vertinimo.
44. Antra, kasacinis teismas pirmiau minėtoje nutartyje konstatavo, kad aplinkybė, jog apibūdinant konkretų objektą (be kita ko, archeologinį kostiumą) vartojamas terminas „rekonstruotas“ (ar „atkurtas“), negali lemti jo (ne)pripažinimo autorių teisių objektu. Kiekvienu individualiu atveju turi būti sprendžiama pagal tai, ar objektas atitinka kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijus. Kasacinis teismas, be kita ko, pažymėjo, jog bylos duomenys suteikia pakankamą pagrindą manyti, kad rekonstruojant archeologinius kostiumus konkrečiu atveju egzistavo plati kūrybinė laisvė, buvo galimas ne vienas atkurto kostiumo variantas, todėl turi būti įvertinta, ar ieškovės rekonstruoti kostiumai atitinka kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijus. Kaip minėta, kasacinis teismas pripažino, kad apeliacinės instancijos teismo išvados, jog šalių sudarytomis sutartinis nebuvo susitarta sukurti originalų atitinkamo laikmečio kostiumą panaudojant išskirtinai individualią kūrybą ir idėjas, taip pat kad kalendoriaus tekstui nebuvo keliama jokių reikalavimų, t. y. šalys nesulygo, kad ieškovės tekstas būtų originalus ir (ar) su nuotraukomis, yra teisiskai nereikšmingos sprendžiant, ar rekonstruoti archeologiniai kostiumai yra kūriniai, saugomi ATGTĮ.
45. Tuo tarpu apeliacinės instancijos teismas skundžiamoje nutartyje nurodė, kad atsakovas, įgyvendindamas rekonstrukcinį drabužių projektą, pagrindiniu tikslu laikė istorinių drabužių atkūrimą, t. y. senovės lietuvių nešiotų drabužių kopijų gaminimą. Todėl, apeliacinės instancijos teismo vertinimu, projekto tikslas nebuvo išskirtinio, kūrybiško, iš kitų išsiskiriančio kostiumo sukūrimas. Rekonstruojant buvo siekiama kuo tiksliau atkurti pirmųjų kostiumų vaizdą, naudojant atitinkamam laikmečiui būdingus audinius, juostų audimo būdus, audinių atspalvius, pavienių drabužių kirpimus, jų nešioseną, papuošalus ir t. t. Anot apeliacinės instancijos teismo, šalys susitarė ne dėl konkretaus kūrinio sukūrimo, o dėl vizualinės medžiagos, kuri nagrinėjamu atveju yra įvardijama kaip archeologinių radinių nuotraukos ir piešiniai, pateikimo ir gaminių priežiūros, konsultavimo paslaugų teikimo.

46. Taigi, sutiktina su ieškovės kasaciniame skunde nurodytais argumentais, kad apeliacinės instancijos teismas, sprenddamas dėl autorių teisės apsaugos ginčo objektams, nepagrįstai ėmėsi vertinti tiek atsakovės įgyvendinto projekto tikslą, tiek tai, dėl ko šalys susitarė sutartinis. Kaip jau minėta šios nutarties 42 ir 43 punktuose, kasacinis teismas, išnagrinėjęs bylą kasacine tvarka pirmą kartą, šias aplinkybes pripažino teisiskai nereikšmingomis vertinant, ar ginčo objektai laikytini autorių teisių saugotinais kūrinių. Priešingai, kaip jau buvo minėta, pirmiau minėtoje nutartyje kasacinis teismas, grąžindamas bylą nagrinėti iš naujo apeliacinės instancijos teismui, be kita ko, nurodė, kad nagrinėjamu atveju reikšminga, ar objektas atitinka kūrybinės veiklos rezultato ir originalumo kriterijus.
47. Atsižvelgdama į anksčiau nurodytus argumentus, kasacinio teismo praktiką, teisėjų kolegija konstatuoja, kad šiuo atveju apeliacinės instancijos teismas netinkamai vadovavosi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 21 d. nutartyje civilinėje byloje [Nr. e3K-3-98-469/2021](#) pateiktais kasacinio teismo išaiškinimais, netinkamai juos interpretavo ir taip pažeidė [CPK](#) 362 straipsnio 2 dalį bei nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos šiuo klausimu ([CPK](#) 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktai).

Dėl įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisyklių taikymo vertinant kūrinio originalumą

48. Kasaciniame skunde taip pat teigiama, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai vertino įrodymus, pažeidė įrodymų vertinimo taisykles, iš esmės neatliko jokio įrodymų tyrimo, kadangi, lygindamas ieškovės rekonstruotus kostiumus su trečiųjų asmenų kurtais kostiumais, nepateikė nuorodų, kokių konkrečiai kostiumus lygino. Ieškovės teigimu, visoje skundžiamoje nutartyje nėra jokių nuorodų į bylos medžiagą, visos teismo nustatytos aplinkybės liko neparemtos byloje surinktais įrodymais, o tik atkartotos šalių procesiniuose dokumentuose išsakytos nuomonės, neaišku dėl kokių priežasčių atskirų duomenų teismas nelaikė įrodymais ar esant prieštaraujantiems duomenims pasirinko palaikyti kurios nors šalies poziciją.
49. Vertinant šiuos kasacinio skundo argumentus pažymėtina, kad įrodymų vertinimą reglamentuojančių civilinio proceso teisės normų aiškinimo ir taikymo praktika suformuota ir išplėta daugelyje kasacinio teismo nutarčių. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad įrodymų vertinimas pagal [CPK](#) 185 straipsnį reiškia, jog bet kokios informacijos įrodomąją vertę nustato teismas pagal savo vidinį įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-87-969/2017](#), 47 punktas). Vertindamas įrodymų visetą, teismas turi įsitikinti, kad pakanka duomenų išvada, jog tam tikri faktai egzistavo arba neegzistavo, kad nėra esminių prieštaravimų, paneigiančių tokias išvadas. Teismas, vertindamas įrodymus, turi vadovautis ne tik įrodinėjimo taisyklėmis, bet ir logikos dėsniais, pagal vidinį įsitikinimą padaryti nešališkas išvadas. Reikalavimas vertinti įrodymus, vadovaujantis vidiniu įsitikinimu, yra teismo nepriklausomumo principo išraiška, nes niekas negali nurodyti teismui, kaip vertinti vieną ar kitą įrodymą. Įrodymų vertinimas civilinėje byloje grindžiamas taisykle, kad tam tikrų faktinių aplinkybių buvimą teismas konstatuoja tada, kai jam nekyla didelių abejonų dėl tų aplinkybių egzistavimo. Teismas gali daryti išvadą apie tam tikrų aplinkybių buvimą tada, kai byloje esančių įrodymų visuma leidžia manyti, jog labiau tikėtina atitinkamą faktą buvus, nei jo nebuvus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-139/2010](#); 2012 m. lapkričio 7 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-465/2012](#); ir kt.).
50. Įrodymų vertinimas turi būti grindžiamas įrodymų lygybės principu, laikantis nuostatos, kad visi įrodymai turi vienokią ar kitokią įrodomąją vertę ir kad nė vieno negalima nemotyvuotai atmesti ar laikyti savaime, išskyrus įstatyme nurodytas išimtis. Be to, vertindamas konkrečioje byloje surinktus faktinius duomenis, teismas privalo vadovautis ir teisingumo, protingumo, sąžiningumo kriterijais. Teismas turi įvertinti ne tik kiekvieno įrodymo įrodomąją reikšmę, bet ir įrodymų visetą, ir tik iš įrodymų visumos daryti išvadą apie tam tikrų įrodinėjimo dalyku konkrečioje byloje esančių faktų buvimą ar nebuvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. vasario 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-98/2008](#); 2011 m. rugpjūčio 8 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-340/2011](#); 2015 m. liepos 15 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-420-969/2015](#)). Teismų išvados dėl įrodinėjimo dalyko įrodymu turi būti logiškai pagrįstos bylos duomenimis.
51. Nagrinėjamu atveju apeliacinės instancijos teismas, vertindamas ieškovės rekonstruotų kostiumų originalumą, nurodė, kad, lyginant trečiųjų asmenų anksčiau rekonstruotus senovės drabužius tiek su ieškovės brėžiniuose atvaizduojamais kostiumų vaizdais, tiek ir su jau atsakovo rekonstruotais kostiumais, galima daryti išvadą, kad visų rekonstruotų archeologinių-istorinių kostiumų bendras vaizdas yra panašus, o tai šiuos kostiumus daro neginčijamai panašius vienas į kitą, o ginčo objektus tai daro neoriginalius.
52. Pagal [CPK](#) 270 straipsnio 4 dalį, kiekviename sprendime turi būti išdėstyti teismo padarytų išvadų motyvai. Sprendime turi atsispindėti nustatyti faktai ir išanalizuoti bei įvertinti įrodymai ir faktų kvalifikavimas. Iš įrodymų analizės turi būti aišku, kodėl vienus faktus teismas laiko nustatytais, o kitus – nenustatytais. Taip pat sprendimo motyvuose reikia nurodyti argumentus, dėl kurių teismas vienus ar kitus įrodymus atmeta.
53. Teisėjų kolegijos vertinimu, ieškovė kasaciniame skunde pagrįstai teigia, kad iš apeliacinės instancijos teismo nutarties nėra aišku, kokius ginčo objektus su kokiais trečiųjų asmenų anksčiau rekonstruotais kostiumais lygino apeliacinės instancijos teismas. Šis įrodymų vertinimo ir motyvavimo trūkumas nagrinėjamu atveju neleidžia įvertinti šių apeliacinės instancijos teismo išvadų ir atlikto ieškovės rekonstruotų kostiumų originalumo vertinimo pagrįstumo.
54. Teisėjų kolegija nesutinka su atsakovo Lietuvos nacionalinio kultūros centro atsiliepimo į kasacinį skundą argumentu, kad apeliacinės instancijos teismas išsamiai tyrė byloje esančius duomenis, jų pagrindu nustatė, kad ieškovės įvardijami autorių teisių objektai stokoja originalumo. Atsakovas pagrįstai nurodo, kad kostiumų atitiktis originalumo kriterijui tiriamą analizuojant atvaizduojamus siluetus, konstrukcijas, kirpimus, kostiumų komplektacijas, dekoratyvius sprendimus ir pan. Tačiau, nagrinėjamu atveju įvertinus skundžiamos apeliacinės instancijos teismo nutarties turinį, nėra pagrindo padaryti išvadą, kad apeliacinės instancijos teismas atliko būtent tokią analizę, kadangi apeliacinės instancijos teismo argumentai dėl originalumo vertinimo yra abstraktūs ir lakoniški, o pats vertinimas skundžiamoje nutartyje neatskleistas.
55. Pabrėžtina, kad, remiantis [CPK](#) 12 straipsniu, civilinės bylos visuose teismuose nagrinėjamos laikantis rungimosi principo. Kiekviena šalis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų ar atskirtimų pagrindui, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti.
56. Bendroji įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklė yra ta, kad kiekviena šalis turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus ar atskirtimus, išskyrus atvejus, kai yra remiamasi aplinkybėmis, kurių [CPK](#) nustatyta tvarka nereikia įrodinėti ([CPK](#) 178 straipsnis). Pagal kasacinio teismo išaiškinimus įrodinėti turinčias reikšmės civilinėje byloje aplinkybes (įrodinėjimo dalyką) yra šalių ir kitų dalyvaujančių byloje asmenų teisė ir pareiga. Jokie įrodymai teismui neturi iš anksto nustatytos galios, išskyrus [CPK](#) nustatytas išimtis ([CPK](#) 185 straipsnio 2 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gegužės 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-272/2014](#)).
57. Ieškovė byloje prašo pripažinti jos autorystę į baltų genčių archeologinius kostiumus ir jų kolekcijas bei lietuvių ir kuršių gentims skirtus sieninius kalendorius. Todėl, remiantis pirmiau nurodyta įrodinėjimo naštos paskirstymo taisykle, būtent ieškovei tenka pareiga įrodyti, kurie konkrečiai ginčo objektai dėl kokių priežasčių ir aplinkybių laikytini originaliais, tuo tarpu teismas, sprendime grįsdamas savo išvadą dėl originalumo vertinimo, turi konkrečiai nurodyti įrodymus ir argumentus, dėl kurių kiekvienas iš ginčo objektų (ne)laikytinas originaliu.
58. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau nurodyta, darytina išvada, kad šiuo atveju apeliacinės instancijos teismas pažeidė proceso teisės normas, reglamentuojančias įrodymų vertinimą, ir nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos šiuo klausimu, o dėl šių pažeidimų nėra galimybės kasaciniame teisme patikrinti apeliacinės instancijos teismo atlikto ginčo objektų originalumo vertinimo ([CPK](#) 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2

punktai).

Dėl kitų kasacinio skundo argumentų ir bylos procesinės baigties

59. Apibendrindama nurodytus argumentus, teisėjų kolegija konstatuoja, kad bylą pakartotinai išnagrinėjęs apeliacinės instancijos teismas pažeidė proceso teisės normas, reglamentuojančias kasacinio teismo nutarties privalomumą, taip pat įrodymų vertinimo taisykles, taip nukrypdamas nuo kasacinio teismo praktikos šiais klausimais, todėl pirmiau įvertinti kasacinio skundo argumentai sudaro pagrindą panaikinti skundžiamą apeliacinės instancijos teismo nutartį ir bylą perduoti iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui ([CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 1 ir 2 punktai, 359 straipsnio 1 dalies 5 punktas).
60. Atsižvelgdama į pirmiau aptartus apeliacinės instancijos teismo padarytus proceso teisės normų pažeidimus, teisėjų kolegija nepasisako dėl kitų kasacinio skundo argumentų, be kita ko, susijusių su ginčo objektų originalumo ir bendraautorystės vertinimu.
61. Teisėjų kolegija taip pat pažymi, kad byloje sprendžiamas ginčas dėl itin specifinio objekto – rekonstruotų archeologinių kostiumų – originalumo. Vadovaujantis [CPK 212 straipsnio](#) 1 dalimi, išsiaiškinti nagrinėjant bylą kylančius klausimus, reikalaujančius specialių mokslo, medicinos, meno, technikos ar amato žinių, teismas (jeigu mano tai reikalinga) gali skirti ekspertizę ir, atsižvelgdamas į dalyvaujančių byloje asmenų nuomonę, paskirti ekspertą arba pavesti atlikti ekspertizę kompetentingai ekspertizės įstaigai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

62. Kasaciniam teismui nusprendus grąžinti bylą iš naujo nagrinėti apeliacinės instancijos teismui, šalių patirtų bylinėjimosi išlaidų kasaciniame teisme atlyginimo klausimas paliktinas spręsti šiam teismui kartu su kitų bylinėjimosi išlaidų paskirstymu ([CPK](#) 93, 96 straipsniai). Kasacinis teismas šiame procese patyrė 10,17 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 9 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegijos 2021 m. gruodžio 29 d. nutartimi ieškovei iki bylos išnagrinėjimo kasacine tvarka atidėtas 600,20 Eur dydžio žyminio mokesčio už kasacinio skundo padavinį sumokėjimas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktas, 362 straipsniu,

n u t a r i a :

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. rugsėjo 16 d. nutartį panaikinti ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti Lietuvos apeliaciniam teismui.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Alė Bukaviniene

Andžej Maciejewski

Antanas Simniškis